

գործերը: Ասանք որ վեց ամիս յառաջ իրեն սիրալիր երթնաբարեւար մի մաղթած եւ զինքը քաւերած էին իւր ուսումնական ծանապարհորդութիւնն յաջող եւ արդիւնաւոր ի գլուխ հանել, այժմ այս անանկալ եւ անհաստատելի գոյժը լսելով՝ ցաւագին արտի Զհանգիստ յաւիտենական մ'իրեն կ'ըսէ:

Տ՝ Հանուշ այս տարի փետրուարի սկիզբը Ղիենայէն ողջ առողջ ճամբայ ելաւ ուսումնական ծանապարհորդութիւն մ'ընելու, որուն ծախքը պիտի տար արժանաւոր ինչհացի գիտնականաց ձեռնադր ազգային ընկերութիւնն ի քաւալաւ: Այս նպատակն ի մասնաւորի արժանացաւ Տ՝ Հանուշ իւր բազմամթիւ լեզուաբանական հաստատենքնունն եւ «Լեզու Լեհաստացոյ» երկասիրութեամբն¹:

Լեզունակին միտքն էր նախ հարաւային Խոսալիս անցնելով՝ աշխանական եւ նոր-յունական գաւառալեզուաց վրայ նիւթ ժողովել, յետոյ Հռոմ երթալ եւ Վատիկանեան մատենադարանին մէջ հնդկերէն ձեռագիրներն աչքէ անցընել: Խոսալիսէն Գաղղիա անցնելով՝ հոն պիտի պարապէր հարաւային Գաղղիայ գաւառալեզուաց, եւ ապա Իրլանտա պիտի երթար, ուր ամիս մ'իրլանտերէնի պարապէր:

Այս ծրագրին համեմատ սկսաւ մեր գիտնականն իւր ծանապարհորդութիւնն, եւ ինչպէս Ապրիլ 16ին առ Լեզունակ յօգուածոյս գրածէն կ'իմացուի, հարաւային Խոսալիս ըստ բաւականին ատարճ հաւաքելէն ետեւ՝ Հռոմ գացած էր եւ անկէ նոյն ամսոյն վերջերս Գաղղիա պիտի անցնէր, ուր Յուլիս 28ին սասանեցուցիչ արկածը կը հանդիպի, եւ անխնդ գիտնականն իւր առջի հասակին մէջ բռնաբար յախշտական կը տանի:

Մենք ազգայինքս, բայց ի մասնաւորի գիտնականք յանձին Տ՝ Հանուշի կորսնցուցինք հանձարեզ օտարազգի հայագէտ մը, որ յընթացս ժամանակաց ոչ միայն մեր ազգին ուսումնական եւ լեզուաբանական գանձերն օտարազգեաց պիտի ծանօթացընէր, այլ եւ իւր անխնդ գործունէութեամբն եւ ժրաջան կամքն հայերէնի բանասիրական (philologique) մասն ըստ այժմեան սկզբանց եւ քննութեանց հետազօտելով՝ պիտի ըլլար գլխաւոր նպատախններէն մին հայերէնի կատարեալ լեզուաբանութիւնն յերեւան

¹ Տ՝ Հանուշի «Լեզու Լեհաստացոյ» երկասիրութեան վրայ բաւական ընդարձակ քննադատութիւն եղած եւ այս առթիւ նաեւ իւր կենսագրութեան եւ այլ երկասիրութեանց վրայ համառօտ անդհարկութիւն արուած է (տես Հանդէս Ամսօրեայ, Փետրուար, եր. 22): անոր համար աւելորդ կը համարենք նոյնքան կոխել:

հանելու, ինչպէս որ ցարդ շատ լեզուաց ըրած է: Արդարեւ այս պիտի ըլլար մեր ազգին համար բաւական մեծ ծառայութիւն մը՝ նկատելով այն պարագայն, որ մեր ազգին ի մասնաւորի Յանգիստաց մէջ լեզուաբանական գիտութիւնն ոչ միայն դեռ մուտ չէ գտած, այլ մանաւանդ՝ ինչպէս անուանի մատենագրի մը ամիս մը յառաջ ի լոյս ընծայած յօդուածէն կը տեսնուի, գրեթէ անգէտ ենք յայտ մասին:

Մեր նպատակն է յորդորել զԱզգային հայասէր եւ հայագէտ գիտնականին վայել յիշատակ մը պահել ազգային տարեգրութեանց մէջ:

Հ. Յ. Թ.

ԳՊՐՈՑԱԿԱՆ

ՀՐՈՊՈՐՈՒԿԱՆ ԶԵՆՈՒԹԻՒՆԷ
ՆԻ ՀՆԵԳԻՍԿԱՆ ՊԵՐԳԵՆՈՐԵՇՈՒԹԻՒՆ
ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԻԹՐԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
Ի ՓԵՆԿԱԼԻԴԻ ԿՈՍՏՊՈԼԻՍ

Վ ինչնայի Միթիթարեանց Վարժարանն իւր վերստին բացմանէն ի վեր այս երրորդ տարին ըստ սովորութեան կատարեց ուսմանց հրապարակական քննութիւններն՝ որ ութ օրեայ ժամանակաւ դասեցին աշակերտաց ծնողացն ու հանդիսատեսաց մտադրութիւնը: Աշակերտներն ամէնքն Յուլիոս 11էն (ըստ նոր տ.) սկսեալ՝ անցան զփութեամբ այն մանրամասն հրապարդէն՝ իւրաքանչիւր դասուց կարգաւ՝ ուսմանց ամէն ձիւղին վրայ:

Հրապարակական քննութեանց յաջորդեց ամսոյն 17ին կենօրէն ետեւ հանդիսական Պարգեւաբաշխութիւնը՝ Վարժարանին հանդատեան ընդարձակ բալին վրայ, ուր յատկապէս վրաններ կանգնուած էին եւ զրօշներ կը ծփային, եւ որուն մէկ կողմը կը բարձրանար թատերական բեմը: — Երբ հանդիսին Գահերէց Գերեբը՝ Կաթողիկոսն Ստեփանոս Պետրոս Ժ. հանդիսավայրն հասաւ՝ Գերեբը, Ազէճէրիքեան Բաւաւարաց Եպիսկոպոսին եւ բազմաթիւ բարձրաստիճան Եկեղեցականաց ընկերակցութեամբ, հանդերս բացուեցաւ հայերէն դրամար ճառով մը՝ զոր Կատարեց Մուրաթեան աշակերտ Գահէրիքոսն ուղղեց. որուն վրայ Սահակ Գարագաշեան աշակերտն երաժշտական գեղեցիկ նուագ մը հնչեցուց քնարով, գաշնակի ընկերակցութեամբ: Ասկէ ետեւ թատերական բեմը բացուելով՝ Մարտիկոսն ընդհանր ըստած թատերախաղն հայերէն լեզուաւ ներկայացուեցաւ չորս արարուածով: Աշակերտաց բնական եւ համարձակ ստույթիւնքն հրացեալ հանդիսատեսաց ծախահարութիւններով ընդունուեցան: Մասնաւորապէս յիշուելու արժանի են՝ Գերեջ Չարքիճեան, Կոստանց Մուրատ, Բովճ. Գրբաւաղեճ եւ Եղիա Հաւրման: — Առաջին խաղուն, որուն արարուածոց միջոցներն